

Příbuzenské vztahy a vzájemná podpora v rodině

Teorie

Východisko

- Kritika **konceptu nukleární rodiny**
- Kritika **teorie modernizace** (Burgess):
 - Senioři – ztráta favorizované pozice ve společnosti, v rodině (*role-less role*)
 - nízká podpora ze strany rodiny
- !!! Litwak, výzkumy E. Shanas

Teorie citových vazeb

- vzájemné vztahy mezi rodinnými generacemi staví na silných emocionálních vazbách: láska, oddanost (*attachment*)

Projevy *attachment* v dospělosti:

protektivní postoje,

kontakty

podpůrné chování

altruismus

Teorie závazku

- vědomí povinnosti/závazku pomoci, „splatit“ dříve poskytnutou pomoc
- smysl pro odpovědnost
- sociální normy příbuzenské solidarity

- diferenciacie intenzity závazku: situace, druh podpory, gender, rodinný stav, vzdělání....

Teorie intergenerační solidarity (Bengtson)

- konsensus, láska, vřelost
- koheze rodinného systému
 - trvalá pouta mezi rodiči a dětmi
 - akceptování normativních závazků k poskytování pomoci a péče

TYPY SOLIDARITY (dimenze)

- Asociační
- Afektivní
- Konsensuální
- Funkční
- Normativní

Teorie konfliktu

- Konfrontace členů rodiny kvůli omezeným/vzácným zdrojům → konflikt v rodině
- Regulace konfliktů. Koalice
- Dynamika rodinného konfliktu

- **Feministická varianta teorie konfliktu:**
 - genderově nerovný systém alokace práce a ekonomických odměn
 - (feminizace chudoby – rodinné pečování)

Teorie směny

- Teorie „spravedlivé směny“
- **RECIPROCITA!**
- **Generalizovaná r.:** podpora poskytovaná bez vědomí rovnocenné/časově ohraničené „návratnosti“, bez permanentní kalkulace efektivnosti směny... vzájemná závislost!
- **Vyvážená r.:** podpora s jasným očekáváním ekvivalentního vyrovnání v jistém čase.
- **Negativní r.:** extrémní těžení výhod jednou stranou, exploatace

Koncept intergenerační AMBIVALENCE

Lüscher, Pillemer

Zdroje: postmoderní a feministická teorie rodiny
(pluralita forem rodiny, neexistence příbuzen-
ských norem... /... popření harmonie zájmů
členů rodiny)

- **SOCIOLOGICKÁ** ambivalence
- **PSYCHOLOGICKÁ** ambivalence

Ambivalence

- plynoucí ze střetu závislosti a autonomie
- konfliktní normy týkající se IG vztahů
 - norma reciprocity vs norma solidarity

Interpretativní sociologie

- Symbolický interakcionismus a teorie rolí
 - rodina: nositelé rodinných rolí, interakce → rodinný život
 - rolová očekávání: sociální konsensus v očekávání vůči roli, subjektivní pocit úspěšnosti v roli
 - role/očekávání a zdroje
 - Rolové konflikty

Sociální konstruktivismus:

- Sociálně konstruovaná podstata ideologie familismu:
 - internalizace norem odpovědnosti (pečovat je „přirozené“)
 - chování dle „zásad *správného* vykonávání rolí“
- Udržování identity jedince v rámci rodiny
 - konverzace, rituály...